- เวลาบ่าย พราหมณ์ได้เบิกแว่น เข้าพนักงานเวียนเทียน สมโภชพระพุทธรูป

ครั้นเวลา ๗ ทุ่มเศษ เสด็จออกทรงธรรมสมเด็จพระวันรัต ถวายเทศนามงคลวิเศษกัณฑ์หนึ่ง จบแล้ว ทรงประเคนผ้าไตรลายปักเพชรแลวัตถุปัจจัยราคา ๑๐ ตำลึง ทั้งเครื่องบริขารต่าง ๆ เป็นเครื่องบูชากัณฑ์เทศน์ แลเงินตราให้พระเจ้าลูกเธอ ถวายของแก่พระวิสุทธิสงฆ์ ๙ รูป แล้วพระสงฆ์ถวายอติเรก ถวายพระพรลากลับ เสด็จขึ้น เวลา ๘ ทุ่มเศษ เวลาจะเสด็จขึ้น ๒ คืนนี้ มีดอกไม้เพลิงจุดสมโภชพระพุทธรูปตามธรรมเนียม เป็นเสร็จการบำเพ็ญพระราชกุศลในการฉลองพระชนม์พรรษา ดังกล่าวมานี้

กงซุลเยเนอราลอ๊อลันดา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

วันที่ ๑๙ เดือนยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งจักรกริมหาปราสาทท้องพระโรงดาลตวันออก เจ้าพนักงานกระทรวงวังราชองค์รักษ์มหาดเล็ก เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษ์วโรประการ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ นำเฝ้าเฉลิมพระเกียรติกงซุลเยเนอราลฮอลันดา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททูลเกล้าถวายพระราชสาสน ของสมเด็จพระนางเจ้าผู้สำเร็จราชการกรุงฮอลันดา ทรงยินดีมายังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว มีพระราชดำรัสแสดงพระราชหฤทัยยินดี ไปยังสมเด็จพระนางเจ้าผู้สำเร็จราชการกรุงฮอลันดา แลดำรัสปฏิสันถารกงซุลตามสมควรแล้ว เฝ้าเลยเกี้ยวกันอยู่เวลาค่ำ กลับมาจากที่เฝ้าแล้ว

ข่าวสิ้นพระชนม์

ด้วยเหตุนี้เป็นที่น่าสลดใจ ในข่าวที่จะกล่าวยังมีนี้ว่า พระราชโอรสองค์เล็กของเธอ พระองค์เจ้าบรรจบเอกราช เสด็จสิ้นพระชนม์เสียแล้ว ในวันที่ ๑๓ เดือนยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๗ เวลาเช้า ๕ โมงเศษ

ครั้นเวลาบ่ายโมงหนึ่ง พระบรมวงษานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประชุมกันที่ตำหนักในพระบรมมหาราชวัง พระบรมวงษานุวงษ์ เสด็จไปที่ตำหนักนั้นพร้อมกันพระราชทานน้ำลงพระโกศ แล้วพระบรมวงษานุวงษ์ลงพระปรมาภิไธยแล้ว เจ้าพนักงานทรงเครื่องพระบรมศพ ลงพระโกศ ลองพระโกศนั้นเสร็จแล้ว เจ้าพนักงานแตรสังข์กลองชนะเครื่องสูง แห่ตำหนักออกจากพระบรมมหาราชวังทางประตูไพศาลทักษิณ ไปที่วังพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์ เชิญขึ้นตั้งเหนือชั้นแว่นฟ้าพระราชทานเจ้าไตร ๒๐ ไตร ผ้าขาว ๔๐ พับ พระสงฆ์สวดอภิธรรมปกรณ์จบแล้ว ประกอบพระโกษไม้สิบสอง มีแตรสังข์กลองชนะฆ้องชัยกลอง ประโคมประจำพระศพ แลพระสงฆ์สวดอภิธรรมตามธรรมเนียม

ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงประวัติโดยพิสดารมาลงต่อไปคราวหน้า